

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій

Силабус курсу
"Медична географія"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 1; змістовних модулів - 2
Семестр, Рік	VII / 4
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Вихованець Галина Володимирівна; доктор географічних наук, професор кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Контактний телефон	(0482) 68-78-86
E-mail:	physgeo_onu@ukr.net
Робоче місце	кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій, (ауд. 49)
Консультації	очні консультації: згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри; онлайн-консультації: телефон, zoom

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: консультація за розкладом, Google-class, Zoom

E-mail: physgeo_onu@ukr.net

Аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни - є теоретичні та методичні основи медичної географії, яка вивчає вплив навколишнього середовища на здоров'я людини, закономірності поширення хвороб та інші аспекти взаємодії в системі «навколишнє середовище – здоров'я людини».

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Медична географія" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: "Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування", "Метеорологія і кліматологія", "Основи геоєкології та сталого розвитку", "Фізична географія України".

Постреквізити навчальної дисципліни: дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, є в переліку вибіркового.

Мета курсу - є вивчення теоретичних засад медичної географії, історії формування медико-географічних знань, особливостей впливу негативних факторів довкілля на особливості життєдіяльності населення та захворюваність людей, основ екологічної безпеки; дослідження особливостей медико-географічної ситуації України і країн світу в контексті сучасних тенденцій та процесів.

Завдання дисципліни полягають у теоретичній та практичній підготовці студентів з питань:

- вивчення теоретичних і методичних основ медичної географії;
- аналізу впливу географічних чинників на стан здоров'я населення;
- вивчення теоретичних основ концепції екологічного ризику;

- поглиблення знань про стан здоров'я населення України, поширеність основних класів хвороб;
- аналізу загальної медико-географічної ситуації в світі.

Очікувані результати. Здобувач повинен знати:

- теоретичні та методологічні засади медичної географії;
- чинники впливу географічного середовища на стан здоров'я людини;
- особливості розвитку медичної географії в Україні і світі;
- позитивний і негативний вплив природного і соціального середовища на стан здоров'я населення;
- концепції екологічного ризику та медико-екологічного ризику території;
- стратегії управління екологічними ризиками;
- поширення хвороб людини за класами, віковими групами населення, географію ендемічних хвороб, серцево-судинних, паразитичних, інфекційних та інших захворювань, нозоареали світу.

вміти:

- пояснювати взаємозв'язок поширення окремих хвороб та якості довкілля;
- здійснювати медико-географічну характеристику території;
- визначати ступінь екологічного ризику території;
- працювати з науковими, статистичними матеріалами з відповідної тематики;
- оцінювати територію для рекреаційно-туристичної діяльності за медико-екологічним ризиком.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних занять (16 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами очної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Змістовний модуль 1. Основні положення медичної географії

Тема 1. Основні риси історії медичної географії.

Тема 2. Предмет, задачі і місцезнаходження медичної географії в системі наук.

Змістовний модуль 2. Хвороби, які обумовлені природними чинниками

Тема 3. Хвороби, які визначаються геофізичними і кліматичними умовами.

Тема 4. Хвороби, які обумовлені геохімічними особливостями природного середовища.

Тема 5. Хвороби, які обумовлені біохімічними особливостями природного середовища.

Тема 6. Хвороби, що обумовлені отруйними рослинами.

Тема 7. Хвороби, які обумовлені живими збудниками (інфекції та інвазії).

Тема 8. Соціально-екологічна осередкованість хвороб людини.

Рекомендована література

1. Вступ до медичної геології / за ред. Г. І Рудька, О. М. Адаменка. У 2-х т. К.: Академпрес, 2010. Т. 1. 736 с.; Т. 2. 448 с.
2. Гуцуляк В. М., Нечипоренко Г. Л., Шевченко В. О. Загальна медична географія світу: Монографія. Київ, 1998. 178 с.
3. Гуцуляк В.М. Медична географія (екологічний аспект). Чернівці: Рута, 1997. 72 с.
4. Козубенко Ю.Л. Медична географія: навч. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.): Домбровська Я.М., 2018. 145 с.

5. Коротун С.І., Кушнірук Ю.С. Природні та медико-географічні передумови використання рекреаційних ресурсів Рівненської області. Рівне: вид. О. Зень, 2021. 184 с.
6. Медико-географічний атлас України / Барановський В. А., Пироженко К. Г., Шевченко В. О. К.: Зелений світ, 1995. Вип. 1. 32 с.
7. Медико-гідрогеохімічні чинники геологічного середовища України / за ред. проф. Г. І. Рудька. Київ-Чернівці: Букрек, 2015. 724 с.
8. Мезенцева Н.І., Батиченко С.П., Мезенцев К.В. Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір: Монографія. К.: ДП «Прінт Сервіс», 2018. 136 с.
9. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Основи екологічного туризму : навч. посіб. 2-е видання, доповнене. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 240 с.
10. Шевченко В. О. Загальна медична географія. К., 1998. 178 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання практичних робіт та виконання індивідуальних завдань. Форми і методи підсумкового контролю: підсумковий контроль - 7 семестр - залік. Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	100
9	9	9	8	8	9	9	9		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7-й семестр - залік

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії, у разі відсутності або низького результату перескладається одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або

технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання поточного та підсумкового контролю; повторне проходження оцінювання; призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо).

Політика щодо відвідування: відвідування лекцій – вільне, практичних занять – обов'язкове, запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються.

Мобільні пристрої: Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії: студент повинен дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.